

Onderwerp Implementatieplan SAMEN., kaders opdracht en financiën
wensen en bedenkingen
Steller Hinke de Boer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	6043	Bijlage(n)	4	Ons kenmerk	452199-2022
Datum	07-09-2022	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

In uw vergadering van 22 december 2021 nam u twee moties aan over de realisatie van de taak SAMEN. bij WIJ Groningen: het verzoek aan ons college om een consultatieronde met stakeholders en de Kinderrechtentoets uit te voeren en om nog nader te kijken naar de adviezen van BMC in haar adviesrapport van september 2021 (M3 ‘Solide overheveling basis jeugdzorg’ en M8 ‘We zijn er nog niet’). U verzocht ons de resultaten daarvan in het najaar van 2022 aan de raad ter beoordeling voor te leggen alvorens met de overheveling van taken te starten.

Wij hebben op 6 september het Implementatieplan en de kaders van de opdracht en financiën aan WIJ Groningen vastgesteld onder voorbehoud van eventuele wensen en bedenkingen vanuit uw raad. Op 14 september is een beeldvormende sessie met uw raad gepland, waarin wij het Implementatieplan en het verandertraject aan u zullen toelichten.

Met deze collegebrief leggen wij u de kaders van de opdracht en financiën aan WIJ Groningen voor de taak SAMEN. en het Implementatieplan voor, en informeren wij u over onze inspanningen tot nu toe. Ook schetsen wij het grote kader van de transformatie van de jeugdhulp waarbinnen wij werken, en waar die toe moet leiden voor de kinderen en gezinnen in onze gemeente.

Welke stukken leggen wij nu aan u voor

Wij leggen nu de volgende stukken aan u voor:

- Het **Implementatieplan** beschrijft hoe we de implementatie van de taak SAMEN. bij WIJ Groningen vormgeven. We beschrijven wat er aan gemeentelijke kant en aan de kant van WIJ Groningen nodig is en geregeld moet worden om de taak SAMEN. vanaf 1 januari 2023 uit te voeren: de kaders en context, de implementatieonderdelen en de risico's en beheersmaatregelen met

betrekking tot de implementatie en uitvoering van de opdracht. Ook de 5 aanbevelingen van BMC werken we hierin uit, alsmede het verslag van de Kinderrechtentoets en de gespreksronde met stakeholders. Het Implementatieplan is een uitvoeringsplan en daardoor nogal technisch van aard. Vanzelfsprekend gaat het ons erom dat de implementatie van SAMEN. bijdraagt aan kwalitatief betere ondersteuning en hulp voor kinderen en gezinnen als dat nodig is. Hier komen wij later in deze brief op terug;

- Een **voorstel aan uw raad voor de voorfinanciering** die nodig is om de taak SAMEN. bij WIJ Groningen te realiseren. Om de uitvoering van de taak SAMEN. door WIJ Groningen mogelijk te maken zijn voorbereidingen en daarmee incidentele voorinvesteringen noodzakelijk. Daarnaast is gedurende de transitieperiode sprake van kosten die nog niet volledig gedekt kunnen worden uit het reguliere uitvoeringsbudget. Hiervoor is een incidenteel budget noodzakelijk. De verwachting is dat deze incidentele kosten op termijn kunnen worden terugverdiend met de besparingen op de zorgkosten. Dit blijkt uit de opgestelde businesscase;
- Ter informatie de **Kaders van de opdracht en de financiën**: hierin beschrijven wij wat nodig is om WIJ Groningen te contracteren, op inhoud en juridisch. Ook worden de financiële uitgangspunten uiteengezet en de afspraken over de hoogte van het budget (de subsidie en het voorinvesteringsbudget);
- Tevens is voor uw informatie bijgevoegd het **advies van de Adviesraad Sociaal Domein Groningen** (ASDG) over het Implementatieplan en de opdracht aan ons college, en onze beantwoording aan de ASDG.

Het grote kader: de transformatie van de jeugdhulp

Opgroeien gaat gepaard met vallen en opstaan; soms is daar extra hulp bij nodig. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor het brede palet aan jeugdhulp, van het voorliggend veld met de preventieve voorzieningen tot en met de gespecialiseerde jeugdhulp. We doen als gemeente Groningen al heel veel. In het voorliggend veld, onder andere vanuit Positief Opgroeien, wordt een veelheid aan preventieve interventies voor kinderen en gezinnen georganiseerd en uitgevoerd.

Samen met de ketenpartners en de Groninger gemeenten werken wij aan de transformatie van de jeugdhulp. Een belangrijke doelstelling in deze transformatie is het versterken van het gewone opvoeden en opgroeien en het zo licht mogelijk, laagdrempelig en dichtbij bij de kinderen en gezinnen organiseren van de ondersteuning en hulp. Uitgangspunt is zo licht als mogelijk en zo zwaar en intensief als nodig. Dit hebben wij beschreven in het Koersdocument inkoop jeugdhulp¹, dat wij in juni 2020 hebben vastgesteld. Eén van de manieren om invulling te geven aan de ambities uit het Koersdocument, is om de basisjeugdhulp lokaal anders en dichterbij kinderen en gezinnen in te richten. Dit doen wij in de vorm van de taak 'SAMEN'. bij WIJ Groningen. Dit is een belangrijke stap in de transformatie van de jeugdhulp.

WIJ Groningen heeft al een brede opdracht hierin. Met het onderbrengen van de taak SAMEN. bij WIJ Groningen geven wij nu invulling aan de ambities die wij in het Koersdocument inkoop jeugdhulp hebben beschreven: jeugdhulp die aansluit bij het leven van kinderen en gezinnen, laagdrempelig en altijd in de buurt beschikbaar. Vanuit de gedachte dat wanneer er ondersteuning nodig is, deze altijd wordt geboden in of dichtbij de leefwereld van kind en gezin, in samenhang met het sociale netwerk van

¹ Koersdocument inkoop jeugdhulp gemeente Groningen, juni 2020

het gezin en in afstemming met preventie en onderwijs. Eén en ander moet leiden tot een beter bereikbare en beschikbare jeugdhulp en uiteindelijk tot een kostenbesparing.

Met deze beweging sluiten wij aan bij de landelijke ontwikkelingen. Wij worden ook gesteund door landelijke onderzoeken, ervaringen vanuit andere gemeenten en de Kamerbrief van 13 mei 2022². Uit ervaringen in den lande en uit onderzoek blijkt dat lokale teams succesvoller zijn als zij ook zelf jeugdhulp uitvoeren. We zetten nu een grote stap met de keuze om daadwerkelijk te starten met de implementatie van SAMEN.

Wat levert deze beweging op voor kinderen en gezinnen in onze gemeente

Voor de kinderen en gezinnen met een ondersteuningsvraag levert dit op dat zij sneller hulp krijgen en er kortere wachttijden en wachtlijsten zijn, met een snelle triage aan de voorkant en minder hulpverleners in het gezin. De hulp en expertise is dichtbij beschikbaar, laagdrempelig en toegankelijk en met zo mogelijk inzet van het eigen netwerk. De WIJ-medewerkers werken in de wijk, bij de huisarts, op scholen, bij gezinnen thuis, zijn vindbaar voor de gezinnen en werken nog meer vanuit het belang van het kind. Zij hebben een brede blik en betrekken (indien relevant) alle leefdomeneinen. Er wordt gewerkt vanuit de bedoeling: wat is nodig en helpend voor dit gezin? Zo kan eenvoudig op- en afgeschaald worden tussen lichte en zwaardere hulp, zonder onnodige administratie en indicaties.

Wat verstaan we onder de taak SAMEN. bij WIJ Groningen

WIJ Groningen gaat zelf meer basisjeugdhulp en ondersteuning bieden aan jeugdigen en gezinnen. Het gaat om begeleiding en lichte behandeling, die tot nu toe door gecontracteerde jeugdhulpaanbieders op indicatie wordt uitgevoerd. Een deel van de jeugdhulp wordt verplaatst naar WIJ Groningen. Daarnaast ontstaat ruimte doordat WIJ Groningen niet meer hoeft te verwijzen naar individuele voorzieningen en deze hulp zelf uitvoert.

WIJ Groningen biedt op dit moment al toegang tot de jeugdhulp, preventie, lichte begeleiding en overbruggingshulp als er wachtlijsten zijn. De opdracht voor SAMEN. aan WIJ Groningen is logisch gegeven, de opdracht en sleutelrol die WIJ Groningen al heeft op het gebied van jeugd, als onderdeel van haar brede takenpakket. Met het onderbrengen van SAMEN. bij WIJ Groningen bouwen we voort op de ingezette lijn van de hulp en ondersteuning in de wijken en het versterken van de toegang (één van de lokale en regionale transformatiedoelstellingen). Ook koppelen we de lichte begeleiding en behandeling aan de toegang jeugd die nu al bij WIJ Groningen ligt. Bovendien versterkt het de samenhangende preventieve aanpak met betrekking tot jeugd en wijkgericht werken en de taken die WIJ Groningen daarin op dit moment al heeft.

Hoe wordt de taak SAMEN. gefinancierd?

WIJ Groningen ontvangt voor de taak SAMEN. een lumpsum budget, ter hoogte van het budget dat de gemeente anders zou uitgeven aan de op indicatie verstrekte jeugdhulp, in de vorm van een subsidie. Om de taak SAMEN. te realiseren ontvangt WIJ Groningen ook een implementatiebudget (voorinvestering). Hiervoor wordt u een raadsvoorstel voorgelegd.

² SCP, AEF, Kamerbrief Hervormingen jeugdzorg, mei 2022

Gezamenlijk proces, veranderstrategie en aansturing

BMC adviseerde om niet sec vanuit de gemeente een opdracht aan WIJ Groningen te verstrekken, maar om het samen te doen, en ons te richten op een gezamenlijk gedragen resultaat. De gemeente en WIJ Groningen zijn gezamenlijk eigenaar van het implementatieproces, vanuit ieders eigen rol en verantwoordelijkheid: de gemeente als opdrachtgever en WIJ Groningen als opdrachtnemer. We werken bij de implementatie intensief samen en we stemmen af met de stakeholders in het jeugdhulpveld. De veranderstrategie die we daarbij hanteren is er één van geleidelijkheid, waarbij we in co-creatie van elkaar leren en stap voor stap de ontwikkelopdracht uitvoeren.

Het Implementatieplan is leidend bij de invoering en realisatie. We beginnen klein, met ingang van 1 januari 2023 en in overleg en afstemming met de partners in het jeugdhulplandschap. We hebben een aantal momenten in het proces opgenomen, waarbij we gefaseerd nieuwe instroom van verschillende verwijzers door WIJ Groningen laten uitvoeren.

We hebben bewust voor deze strategie van geleidelijkheid gekozen, zodat we steeds kunnen bijsturen op basis van opgedane ervaringen en waar nodig kunnen versnellen en vertragen. Om sturing mogelijk te maken zijn ook aanvullende maatregelen aan de huidige governance van WIJ toegevoegd. Deze hebben we beschreven in het Implementatieplan.

Niet alles zal daarbij in één keer goed gaan; samen zorgen we voor een oplossing. Als vangnet houden we de Open House nog tenminste 2,5 jaar na de start van SAMEN, in stand. We organiseren daarbij een lerend systeem waarbij we ook externe deskundigheid betrekken, bijvoorbeeld van onze kennisinstituten en andere gemeenten.

De taak SAMEN, in relatie tot WIJ Groningen en het regionale jeugdhulplandschap

Samen met WIJ Groningen werken wij aan onze gezamenlijke ambitie: 'kinderen en gezinnen hebben toegang tot de samenleving en kunnen meedoen. Als dat niet vanzelf gaat, bieden we ondersteuning en waar nodig basisjeugdhulp'. Deze ambitie sluit aan bij de huidige opdracht van de gemeente aan WIJ Groningen, deze opdracht wordt dus uitgebreid. De eerste jaren is SAMEN, een aparte opdracht, daarna evalueren we en beoordelen we of het onderdeel van de brede opdracht kan worden.

De opdracht voor de taak SAMEN, bij WIJ Groningen past in de landelijke en regionale ontwikkeling van de versterking van het normale leven en de sociale en pedagogische basis, de nadruk op het normaliseren van problematiek, de inzet van het eigen netwerk en de versterking van de lokale teams.

Ook de specialistische jeugdhulp willen wij graag dichterbij de leefwereld van het kind en gezin organiseren, in nauwe verbinding met de basisjeugdhulp bij WIJ Groningen. Het Rijk heeft aangegeven dat gemeenten de specialistische jeugdhulp regionaal of zelfs bovenregionaal dienen in te kopen. De precieze afkadering volgt met de oplevering van de landelijke Hervormingsagenda. Het betekent in ieder geval dat wij de specialistische schil niet lokaal kunnen inkopen, maar mogelijk wel dichterbij kunnen organiseren. Wanneer de kaders duidelijk zijn, zullen we onderzoeken wat mogelijk is en hoe we de specialistische jeugdhulp dichterbij in de leefwereld van kind en gezin kunnen organiseren.

Volgvel 4

U verzocht ons met motie nr. 8 ‘We zijn er nog niet’ u in het najaar te informeren over de wijze waarop we dit willen vormgeven. Het blijkt dat dit niet haalbaar is. Begin november zal de Hervormingagenda landelijk door de betrokken partijen worden vastgesteld. Daarna kunnen we hier in afstemming met de regio mee aan de slag. Onze verwachting is dat wij u medio 2023 kunnen informeren over het vervolg.

Afsluitend

De ontwikkeling om de basisjeugdhulp anders en dichterbij te organiseren en daartoe onder te brengen bij WIJ Groningen is zoals gezegd een belangrijke stap in de lokale transformatie van de jeugdhulp. Het is een proces waarbij veel actoren betrokken zijn, en met een zekere mate van onvoorspelbaarheid. Transformatie kost tijd weten we inmiddels. Deze beweging, die ook landelijk gaande is, gaat niet alle problemen die we in het jeugdhulplandschap kennen oplossen. Het is wel een stap die verdere doorontwikkeling mogelijk maakt. We nemen voor deze stap voldoende tijd en verwachten dat we tot eind 2024 nodig hebben om de taak SAMEN, volledig operationeel bij WIJ Groningen ondergebracht te hebben.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor nu voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.